

Gevonden!

(Foto's: R. Vliegen)

KENMERKEN:

Staander

Maten: H: 31 B: 40 cm

Nummer: 398 Ingekrast

Andere: "12 zwart glazuur

Kleuren: azuur blauw + antraciet grijs

Bodem: ongeglazuurd

Op de foto's van de werelddtentoonstelling in 1897 waren ze reeds te zien de monumentale tuin ornamenten. De vorm kenden we dus maar tot nu hadden we ze nog niet "in het echt" gezien, niet verwonderlijk trouwens want ofwel worden ze nog steeds gebruikt in serres en wintertuinen ofwel overleefden ze het niet door blootstelling aan de weersinvloeden. De eer om de eerste te vinden viel te beurt aan Roald. Zoals het zo dikwijls het geval was een gelukstreffer op een zondag in Tongeren. Met de nodige portie nieuwsgierigheid een pot oppakken, het gewicht evalueren en eens kijken of er een nummer onder staat die Hasseltse kenmerken heeft en je bent al aardig op weg om een authentiek stuk op de kop te tikken. Als je daarenboven dan nog de mooie druipglazuur er bovenop krijgt is er geen twijfel meer mogelijk. Het was dus eigenlijk geen gelukstreffer maar het bewijs dat door toepassing van opgedane kennis het oog getraind wordt en je dus snel en haast onbewust de goeie er uit pikt. Proficiat!

AGENDA

Tijdelijke tentoonstelling in het Belle Epoque Centrum
in samenwerking met vzw Verzamelaars Unie Hasselts Keramiek

Hasseltse Keramiek

Belle Epoque schatten

13 mei 2011 - 16 september 2011

openingsuren: 14 uur - 17 uur
in juli & augustus: 14 uur - 18 uur
gesloten op maandag

incom (inclusief tijdelijke tentoonstelling): € 3 voor volwassenen
€ 1,50 voor -26 jaar, +55 jaar, groepen vanaf 10 personen
€ 1 voor mindervaliden en begeleiders, inwoners van Blankenberge, schoolgroepen

info: Belle Epoque Centrum
Elisabethstraat 24 - 8370 Blankenberge
tel. 050 42 87 41
belle.epoque@blankenberge.be
www.belle.epoque.blankenberge.be

◆ Nog tot 16 september kan onze tentoonstelling in het Belle Epoque Centrum te Blankenberge bezocht worden. De leden hebben gratis toegang op vertoon van hun lidkaart.

◆ Op een nog nader te bepalen datum wordt een trip gepland naar Moeskroen (maison du peuple) waar de tegelliefhebbers weer aan hun trekken zullen komen, gevolgd met een bezoek aan de tentoonstelling "Art Deco keramiek" in Torhout.

◆ 10 jaar werking VUHK "uitgedrukt in topvondsten" (werktitel). Zoals reeds gemeld op de algemene vergadering krijgen we gedurende 3 weken de ruimte achter het tuincafé waarin we de topstukken zullen tonen die in de voorbije 10 jaar boven water kwamen. En we hebben voor onze leden enkele leuke verrassingen in petto! De opening is gepland op zaterdag 10 september om 11 u. Leg deze datum dus nu al maar vast in uw agenda.

◆ De Cultuurbeurs gaat door op zaterdag 10 en zondag 11 september door. Gezien de drukke agenda onderzoekt het bestuur het aanbod om een beperkte vertegenwoordiging samen met de erfgoedcel op te zetten. Meer uitleg krijgt u samen met de volgende nieuwsbrief die begin augustus verschijnt.

Oproep deelname "topstukkententoonstelling". Het bestuur zal u weldra contacteren met de vraag om 1 of meerdere stukken uit te lenen. We rekenen er op dat alle leden een bijdrage aan dit evenement zullen verlenen zodat deze gelegenheid een illustratie wordt van onze samenwerking en onze wil om aan te tonen dat het Hasseltse Keramiek een echte erfgoedpijler is die verdient om verder onderzocht en erkend te worden.

COLOFON

Redactie:
W. Liesens, R. Favoreel,
P. Thijs
Eindredactie: P. Thijs
Fotografie: P. Thijs *
* (tenzij anders vermeld).

Een uitgave van
v.z.w.
Verzamelaars Unie Hasselts Keramiek
Heerstraat 154, B3511 Kuringen
vzw.vuhk@telenet.be
www.hasseltskeramiek.be

VOORWOORD

Beste leden,

We moeten deze nieuwsbrief beginnen met onze excuses voor het zeer laat verschijnen. De voorbereiding van de tentoonstelling in het Belle Epoque Centrum in Blankenberge namen immers meer tijd in beslag dan voorzien en dat heeft zo zijn gevolgen. Van deze tentoonstelling krijgen jullie in de volgende uitgave een uitgebreid verslag. In deze editie schenken we aandacht aan de klassieke thema's nl. "Nader bekeken" waarin dit maal een klassieker: de tabakspot" aan de beurt komt. Onze penningmeester kwam ook met een heikel vraagstuk aandragen waarop we eveneens een antwoord trachten te geven. Het doet ons steeds plezier om de vondst van een tot heden onbekend modelnummer te kunnen aankondigen ditmaal viel Roald in de prijzen met een flinke jardinière.

We beginnen deze nieuwsbrief echter met even aandacht te schenken aan ons eerste lustrum. We zijn immers 10 jaar actief en dit laatste mag je gezien ons palmares letterlijk nemen. We kijken dan ook even terug op de voorbije periode maar blikken ook vooruit naar de volgende 10 jaar.

We wensen u veel leesplezier,

Het bestuur,

Nieuwsbrief

Nr.26, april 2011

10 JAAR VUHK

2001 2011

10 jaar geleden, schoven enkele verzamelaars rond de tafel en besloten om een vereniging voor verzamelaars van Hasseltse belle époque keramiek in het leven te roepen. Hun doel was nobel en nuttig want enerzijds wisten we allemaal wel iets... maar niets van elkaar en anderzijds had dit erfgoed nood aan erkenning. De basisdoelstellingen om de informatie te centraliseren en de Hasseltse keramiek aan een breed publiek te tonen waren de fundamenten waarop de vzw gebouwd werd en met succes. Door de samenwerking met het toenmalige museum Stellingwerff – Waerdenhof voor de opzet van de "Gracieus" tentoonstelling, kregen we de smaak te pakken en hebben we gedurende 10 jaar op zeer regelmatige basis zelf tentoonstellingen georganiseerd of er aan deelgenomen. In tussentijd zochten de verzamelaars ijverig verder naar nieuwe en bekende stukken in alle varianten waardoor ook de kennis rond de productie gestaag groeide. Na 10 jaar inzet mogen we ons dan ook gerust een pluim op de hoed steken want ons palmares mag gezien worden.

Zo'n eerste lustrum is ook hét moment om vooruit te kijken en te zien hoe we onze doelstellingen moeten aanpassen aan nieuwe uitdagingen. Het bestuur is er van overtuigd dat de uitdagingen voor de volgende periode liggen in het promoten van het Hasselts Keramiek. Daarvoor moet men durven nieuwe paden te bewandelen, zo zal zij in eerste instantie haar leden aantal moeten uitbreiden om de opvolging te verzekeren maar ook moet de mogelijkheid onderzocht worden om ook niet-verzamelaars bij de werking te betrekken.

De ultieme doelstelling blijft de verwezenlijking van een grote overzichtstentoonstelling gekoppeld aan de uitgave van een standaardwerk waarin al de opgedane kennis gebundeld wordt. Tenslotte zal de vereniging zich blijven inzetten voor een betere permanente tentoonstelling van dit erfgoed.

Er zijn dus nog voldoende plannen om de eerstvolgende jaren een succesvolle werking te verzekeren. Succes is echter gestoeld op samenwerking want dat is het echte fundament van onze vereniging waarvoor onze dank.

Het Bestuur

Onze penningmeester heeft al lang iets met oude kaarten die in verband met Hasseltse Keramiek kunnen gebracht worden. Onlangs kwam hij weer op de proppen met een kaart waarop een "amfoor" vaas stond die duidelijk dezelfde vorm had als deze die wij onder nr. 282-283 of 284 kennen. De fotokaart is afkomstig van de gerenommeerde "Neue Fotografischer Gesellschaft", een studio die rond de vorige eeuwwisseling succesvol prentkaarten produceerde en over gans Europa verspreidde.

Om te bepalen of deze vaas van Hasselts fabricaat kon zijn is dit een eerste aanknopingspunt. De NPG was immers gevestigd in Berlijn waar zoals we uit "Gracius" weten het Hasseltse Keramiek in de galerie Hirschwald verkocht werd. Het is dus plausibel dat de NPG haar rekvisieten in deze galerie kocht.

Om meer zekerheid te krijgen moeten we ook even het object zelf van naderbij bekijken. Met wat elektronisch kunst -en vliegwerk, kwamen we er al snel achter dat de vaas in druiplazuur uitgevoerd werd, weer een goede aanduiding voor een eventuele Hasseltse oorsprong.

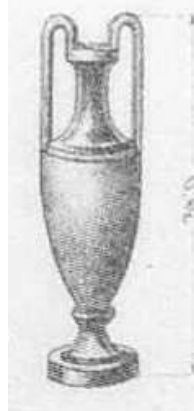
Zoals zo velen werd ook deze vaas door de Hasseltse fabriek gekopieerd naar een model uit de catalogus van Clément Massier. Er moest dus uitgesloten worden dat het een vaas uit de zuid -Franse fabriek betreft. Ronny vond dat voldoende reden om zich een Massier exemplaar aan te schaffen om zo de vergelijking te vergemakkelijken.

Als je de twee naast elkaar zet wordt alles nog een stukje duidelijker. De mooie bekervorm van de Hasseltse vaas die naar de voet toe spijter toeloopt liggen beter in lijn met de vaas op de NPG foto. De ronde vorm van de handvaten op de Massier vaas wijken sterk af van de vaas op de Berlijnse foto. Dit lijkt dus eerder een Hasselts stuk ware het niet dat er nog een aantal verschillen te fel van het Hasselts model afwijken. In extremis dook er een foto op van een gelijkaardige Massier vaas die duidelijk wel volledig overeenstemt met deze op de NPG kaart. De weggevers zijn de onderbroken halsaanzet, de richel tussen hals en corpus (de overgang tussen hals en buik op de Hasseltse amfoor vazen is steeds vloeiend) en uiteraard de platte boven de hals uitstekende handvaten. Een blik in de Clément Massier catalogus toont het gezochte model...

Helaas, we moeten dus de vaas eerder aan Massier toeschrijven. Het zou mooi geweest zijn indien we de link hadden kunnen leggen met het beroemde NPG maar we troosten ons met het feit dat het een interessante zoektocht was en dat in onze ogen de in Hasselt gemaakte amfoor vazen stijlvoller en mooier zijn...

Uit de kaarten hier naast blijkt dat het vaasje veelvuldig als attribuut gebruikt werd.

R. Favoreel - P.Thijs

Een tabakspot is gewoonlijk één van de eerste stukken die een verzamelaar bemachtigd. Ze werden naar alle waarschijnlijkheid in grote aantallen gemaakt want er werd aan het begin van de 20e eeuw stevig pijp gerookt en de vraag naar tabakspotten was dan ook vrij groot. De Hasseltse keramieffabriek speelde gretig in op die vraag en ontwierp en produceerde 3 modellen in de maten 18,5 cm (mod.nr. 130), 23 cm (mod.nr. 668) en 26,5 cm (mod.nr. 145). De modelnummers van de kleinste en de grootste maat liggen vrij kort bij elkaar en komen relatief minder voor. Het middelmaatmodel dat gezien het hoge modelnummer waarschijnlijk wat later geproduceerd werd, komt daarentegen veel frequenter voor. De verklaring daarvoor zou de volgende kunnen zijn; het kleine potje voldeed niet omdat het letterlijk te klein was en de grote dan weer te duur. Om dus op een correcte manier aan de vraag te voldoen ontwierp men een pot die zowel naar inhoud als naar prijs aan de vraag voldeed. Men koos er ook voor om 2 verschillende kwaliteiten te produceren. Er werden immers vrij veel exemplaren teruggevonden die in beige kleurige grès werden vervaardigd en die dikwijls in een roestbruine glazuur werden afgewerkt. Opvallend voor grote -en kleine modellen is dan weer dat ze soms polychroom werden uitgevoerd waarbij de hondenkop of de leiband een andere kleur meekregen. Tot op heden komt dit op de middelmaat niet voor hetgeen er op wijst dat dit een goedkoper (minder luxueus) model betrof.

Het mooi gevuld deksel dat het water voorstelt en de aan de hals vertrekende leiband is op deze foto goed te zien. Hieronder een selectie van objecten met hetzelfde thema.

Links de 3 maten Hasseltse tabakspotten in aardewerk en rechts deze in steengoed (gres) in de typische roestbruine glazuur. Er zijn echter ook gres tabakspotten bekend in andere kleurvarianten. Opmerkelijk wijkt de stiling van de hondenkop op het klein model af van de ander maten, de hond steekt zijn tong uit en heeft geopende ogen.

De keuze om een hond in een ton als voorstelling te gebruiken is ook vrij uniek. De vraag waarom men voor dit onderwerp koos leek me dan ook interessant genoeg om eens te gaan zoeken naar een mogelijke verklaring. De zoektocht start door het object even van naderbij te bekijken waarbij onmiddellijk opvalt dat de hond eigenlijk tot aan zijn kop in een gevulde waterton ondergedompeld is. Dit wordt mooi geïllustreerd door de opvulling van de bovenzijde van het deksel met een dikke laag glazuur zodat een glad spiegelend oppervlak verkregen wordt dat het water moet voorstellen. Daarenboven draagt de hond klaarblijkelijk een lange leiband die vertrekt van de hals en die de ton omspant om vooraan in een knoop te eindigen. Dit duidt er op dat de hond vastgebonden werd in de ton. Deze niet diervriendelijk voorstelling riep dan ook wat vragen op en we gingen dus op zoek naar een verklaring.

Ik ging er van uit dat er een associatie moest zijn tussen (pijp) roken en een hond in een waterton hetgeen niet evident leek. De "hond" en "ton" zoektermen verwezen stevast naar het verhaal van Diogenes, de Griekse filosoof die met zijn hond in een ton leefde. Toen ik de termen in het engels ingaf kreeg ik een meer toepasbare verklaring nl deze waarbij een "hete (lees bronstige)" hond afgekoeld werd in een ton vol water. Buiten het feit dat een pijp heet wordt bij het roken is er geen directe associatie of zouden de ontwerpers met deze voorstelling de allusie hebben willen maken dat ontrouw bestraft wordt....

P. Thijs

